

1979/80:13

Nr 13

Torsdagen den
18 oktober 1979

Torsdagen den 18 oktober

Kl. 12.00

Förhandlingarna leddes av tredje vice talmannen.

Anmälan om kompletteringsval till utskott

§ 1 Anmälan om kompletteringsval till utskott

TREDJE VICE TALMANNEN:

Folkpartiets partigrupp har som suppleant i utbildningsutskottet under Linnea Hörnléns ledighet anmält hennes ersättare Brivio Thörner.

Utökning av antalet suppleanter i vissa utskott

Meddelande om fyllnadval

Tredje vice talmannen förklarade därefter vald till

suppleant i utbildningsutskottet

Brivio Thörner (fp)

§ 2 Utökning av antalet suppleanter i vissa utskott

TREDJE VICE TALMANNEN:

Enligt till kammaren inkommet protokollsutdrag har valberedningen föreslagit att antalet suppleanter i finans-, lag-, socialförsäkrings- och civilutskotten, som f. n. är 15, skall utökas till 16.

Jag hemställer att antalet suppleanter i finans-, lag-, socialförsäkrings- och civilutskotten bestämmes till 16.

Kammaren biföll denna hemställan.

§ 3 Meddelande om fyllnadval

TREDJE VICE TALMANNEN:

Jag får meddela att fyllnadval till utskott kommer att ske vid morgondagens sammanträde.

§ 4 Upplästes följande till kammaren inkomna skrivelser:

Till riksdagens kammare

Härmed avsäger jag mig mitt ledamotskap av talmanskonferensen.

Stockholm den 17 oktober 1979

Linnea Hörlén

Torsdagen den
18 oktober 1979

Till riksdagens kammare

Jag får härmed avsäga mig uppdraget som suppleant i konstitutionsutskottet.

Stockholm den 16 oktober 1979

Bertil Danielsson

Till riksdagens kammare

Härmed avsäger jag mig mitt ordinarie ledamotskap av finansutskottet.

Stockholm den 17 oktober 1979

Björn Molin

Till riksdagens kammare

Jag får härmed avsäga mig uppdraget som suppleant i skatteutskottet.

Stockholm den 16 oktober 1979

Anders Högmark

Till riksdagens kammare

Eftersom min partigrupp nominerat mig som ordinarie ledamot i konstitutionsutskottet begär jag härmed entledigande som suppleant i försvarsutskottet.

Stockholm den 15 oktober 1979

Bengt Kindbom

Till riksdagens kammare

Härmed avsäger jag mig mitt ordinarie ledamotskap av socialförsäkringsutskottet.

Stockholm den 17 oktober 1979

Margareta Andrén

Till riksdagens kammare

Jag får härmed avsäga mig uppdraget som suppleant i socialförsäkringsutskottet.

Stockholm den 16 oktober 1979

Knut Billing

Till riksdagens kammare

Härmed avsäger jag mig mitt ordinarie ledamotskap av socialutskottet.

Stockholm den 17 oktober 1979

Per Gahrton

Till riksdagens kammare

Jag får härmed avsäga mig uppdraget som ledamot i kulturutskottet.

Stockholm den 16 oktober 1979

Birgitta Rydle

Till riksdagens kammare

Härmed avsäger jag mig min suppleantplats i kulturutskottet.
Stockholm den 17 oktober 1979
Linnea Hörlén

Till riksdagens kammare

Jag får härmed avsäga mig uppdraget som ledamot i näringsutskottet.
Stockholm den 16 oktober 1979
Lennart Blom

Till riksdagens kammare

Jag får härmed avsäga mig uppdraget som ledamot i arbetsmarknadsutskottet.
Stockholm den 16 oktober 1979
Tage Adolfsson

Till riksdagens kammare

Härmed avsäger jag mig mitt ordinarie ledamotskap av arbetsmarknadsutskottet.
Stockholm den 12 oktober 1979
Karl Erik Eriksson

Till riksdagens kammare

Jag får härmed avsäga mig uppdraget som ledamot i civilutskottet.
Stockholm den 16 oktober 1979
Göthe Knutson

Till riksdagens kammare

Då centerns riksdagsgrupp har nominerat mig till näringsutskottet, hemställer jag att bli entledigad från uppdraget som suppleant i civilutskottet.
Stockholm den 15 oktober 1979
Ivar Franzén

Till riksdagens kammare

Jag får härmed avsäga mig uppdraget som suppleant i civilutskottet.
Stockholm den 16 oktober 1979
Göte Jonsson

Kammaren biföll dessa framställningar.

§ 5 Justerades protokollen för den 9 och 10 innevarande månad.

§ 6 Föredrogs och hänvisades

Motioner

1979/80:50-62 till socialutskottet

1979/80:63 till lagutskottet
1979/80:64 till socialutskottet

§ 7 Föredrogs och bifölls

Interpellationsframställningar 1979/80:20 och 21

§ 8 Anmäldes och bordlades

Motioner

1979/80:65 av *Lilly Hansson*

1979/80:66 av *Erik Larsson m. fl.*

1979/80:67 av *Blenda Littmarck m. fl.*

1979/80:68 av *Blenda Littmarck m. fl.*

1979/80:69 av *Olof Palme m. fl.*

1979/80:70 av *Rune Torwald m. fl.*

1979/80:71 av förste vice talmannen *Ingegerd Troedsson m. fl.*

1979/80:72 av förste vice talmannen *Ingegerd Troedsson m. fl.*

1979/80:73 av *Lars Werner m. fl.*

med anledning av propositionen 1979/80:1 om socialtjänsten

1979/80:74 av *Per Israelsson m. fl.*

med anledning av propositionen 1979/80:3 om lån till ett av AB Bofors helägt smidesbolag

1979/80:75 av *Jörn Svensson m. fl.*

med anledning av propositionen 1979/80:5 om erkännande av nordiska faderskapsavgöranden

1979/80:76 av *Georg Andersson m. fl.*

1979/80:77 av *Anders Gernandt*

1979/80:78 av *Rune Gustavsson m. fl.*

1979/80:79 av *Göran Karlsson m. fl.*

1979/80:80 av *Lars Werner m. fl.*

med anledning av propositionen 1979/80:6 om socialstyrelsens uppgifter och organisation, m. m.

1979/80:81 av *Gunnar Oskarson och Olle Aulin*

med anledning av propositionen 1979/80:7 om gymnasial utbildning för försvaret

1979/80:82 av *Joakim Ollén m. fl.*

med anledning av propositionen 1979/80:9 om konsumentförsäkringslag, m. m.

1979/80:83 av *Rune Gustavsson m. fl.*

1979/80:84 av *Göran Karlsson m. fl.*

med anledning av propositionen 1979/80:10 om kontroll av hybrid-DNA-teknikens användning

1979/80:85 av *Jörn Svensson m. fl.*
med anledning av skrivelsen 1979/80:11 med överlämnande av årsredovisning för Svenska Varv AB

1979/80:86 av *Anders Högmark*
1979/80:87 av *Johan Olsson*
1979/80:88 av *Lars Werner m. fl.*
med anledning av propositionen 1979/80:16 om riktlinjer för den statliga exportfrämjande organisationen

1979/80:89 av *Lars Werner m. fl.*
med anledning av justitieombudsmännens ämbetsberättelse (redog. 1979/80:1)

1979/80:90 av *Ivar Franzén*
med anledning av propositionen 1979/80:14 om AB Asea-Atoms verksamhet

§ 9 Anmälan av interpellationer

Anmäldes och bordlades följande interpellationer som ingivits till kammarkansliet

den 16 oktober

1979/80:22 av *Arne Nygren* (s) till industriministern om ökad sysselsättning i Västerbottens län:

Västerbotten har drabbats hårt av de senaste årens regionalpolitiska utveckling. Ett exempel på detta är att inte en enda av länets s. k. fjällkommuner i år har haft ett lokaliseringsärende. Arbetslösheten har varit mycket hög och särskilt svår bland de unga, som nu hotas av en ny flyttvåg söderut.

I Västerbotten finns också många företag där sysselsättningen är starkt hotad. NCB i Hörnefors, Algots Nord AB (Nordkonfektion), AB Scharins Söner i Klemensnäs och AB Polarvagnen är exempel, som har det gemensamt att man kräver snara besked av regeringen om framtiden. Vid samtliga företag är sysselsättningen hotad för många hundra arbetare och tjänstemän.

Jord- och skogsbruket har varit av stor betydelse för arbete och utkomst i Västerbotten. De senaste åren har nedgången i jordbruket varit starkt oroande. Under riksdagsperioden 1977–1979 försvann i genomsnitt en mjölkleverantör per dag.

Västerbotten har alltså rika tillgångar i råvaror och natur, som bör vara av stor betydelse för en utveckling under 1980-talet. Länet har mycket lovande

Nr 13

Torsdagen den
18 oktober 1979

Anmälan av interpellationer

mineraltillgångar, som kan få stor betydelse om ökade resurser satsas på prospekteringsarbete. Västerbotten har också stora tillgångar på skogsråvara, som bör kunna ge sysselsättning i länet. Planerna på en utbyggd vidareförädling medför behov av ökade statliga insatser. I länet finns också betydande energitillgångar: vattenkraft, torv m. m. Fjällturismen har stora förutsättningar att utvecklas – med ett utbyggt samhällsstöd.

Om den mycket negativa trend som kännetecknat utveckling och sysselsättning i framför allt Västerbottens inland de senaste åren skall kunna brytas, krävs samlade statliga näringspolitiska insatser och en styrning av industrissysselsättning till länet.

Med hänvisning till det anförda ber jag att till industriministern få ställa följande frågor:

1. Vilka åtgärder överväger regeringen för att skapa nya sysselsättnings-tillfällen i Västerbotten och därmed förhindra en ny flyttvåg av framför allt ungdom söderut?
2. När avser regeringen att ge slutliga besked till NCB i Hörnefors, Scharins i Klemensnäs, Algots Nord (Nordkonfektion) och Polarvagnen om de frågor anställda och företagsledningarna ställt till regeringen?
3. Hur ser regeringen på möjligheterna till extra näringspolitiska insatser i Västerbotten för att mera långsiktigt skapa förutsättningar för utveckling och ökad sysselsättning i länet?

1979/80:23 av *Margaretha af Ugglas* (m) till arbetsmarknadsministern om anställningsgarantin för anställda vid Svenska Varv AB:

I december 1978 fattade riksdagen vissa beslut om utvecklingen vid de svenska varven. I samband därmed beslöt riksdagen om en s. k. anställningsgaranti för de anställda vid Svenska Varv AB. Detta skedde trots att arbetsmarknadsutskottet, som avgav ett yttrande i ärendet, avvisade förslaget. Utskottet anförde bl. a. att införande av en anställningsgaranti innebär att man skjuter svårigheterna framför sig. Ett genomförande av förslaget skulle kunna få olyckliga effekter på det sättet att det kan motverka att arbetskraften utnyttjar de möjligheter som kan finnas att gå över till andra branscher. Man kan inte heller bortse från att det skulle skapa ett farligt prejudikat på svensk arbetsmarknad.

Den s. k. anställningsgarantin för de anställda vid Svenska Varv har nu varit i kraft i snart ett år. Skilda synpunkter har framkommit på garantins effekter för de varvsanställda samt för arbetsmarknaden i Göteborg och i övriga landet.

Med hänvisning till frågans principiella vikt hemställs att till arbetsmarknadsministern få ställa följande frågor:

1. Vilka konsekvenser anser arbetsmarknadsministern att den s. k. anställningsgarantin haft för de varvsanställda?
2. Vilka har effekterna blivit för arbetsmarknadssituationen i övrigt?
3. Anser arbetsmarknadsministern att anställningsgarantin överensstämmer med de hittillsvarande principerna för arbetsmarknadspolitiken?

den 17 oktober

Nr 13

Torsdagen den
18 oktober 1979

1979/80:24 av Gunnar Olsson (s) till arbetsmarknadsministern om sysselsättningen inom massa- och pappersindustrin i Värmland:

Nya och allvarliga sysselsättningskriser tycks vara förestående i Värmland. Pappersbruken i Åmotfors och Deje med 230 resp. 250 anställda är i farozonen. Likaså sulfitfabriken i Skoghall med 216 anställda. Till detta kommer ett stoppat utvecklingsprojekt vid västra bruket i Skoghall, vilket berör ett 15-tal personer.

Totalt är det över 700 anställda inom pappers- och massaproduktionen som i dag känner en stark oro för sin framtid.

I fråga om pappersbruken i Åmotfors och Deje ingår dessa i det s. k. fyrbruksprojekt som bondekooperativa Vänerskog startade för drygt ett år sedan. I fyrbruksprojektet ingår pappersbruken i Billingsfors, Deje, Åmotfors och Bäckhammar.

På grund av dålig lönsamhet har Vänerskog startat en grundlig översyn av de i fyrbruksprojektet ingående pappersbruken. Speciellt skall projektgruppen granska kostnadsökningarna vid bruken i Åmotfors och Deje, eftersom det är här de största förlusterna finns.

Redan nu står klart, att åtskilliga av de 230 jobben i Åmotfors och de 250 jobben i Deje är i farozonen. Båda dessa orter är tidigare mycket hårt drabbade genom de operationer som genomförts och som medförde att flera hundra arbetstillfällen gick förlorade.

Billerud-Uddeholms skogsindustriärläggning i Skoghall är också i vissa delar hotad. Det är främst sulfitfabriken med sina 216 anställda som av allt att döma kommer att försvinna. Här är det fråga om problem med råvaruförsörjningen och därtill vissa olösta miljöfrågor.

Vid västra bruket har ett stort utvecklingsprojekt stoppats, vilket direkt berör 15 personer. Ingen förnyelse sker vid bruket och oron bland de anställda är också här mycket stor.

Antalet arbetstillfällen i Skoghall har starkt reducerats, och det som nu sker utgör ett allvarligt hot mot sysselsättningen.

Värmland, som i dag har ca 6 000 arbetslösa, av vilka 2 500 är ungdom mellan 16 och 25 år, kan inte acceptera en fortsatt neddragning av sysselsättningen. Den snabba omvandlingen av näringslivet i Värmland har resulterat i att dominerande företag på ort efter ort lagts ned. Orter som Koppom, Jössefors, Edsvalla, Forshaga, Slottsbron, Segmon och Nykroppa har mist sina fabriksenheter.

I dag hotas andra orters existens, som till exempel Åmotfors, Deje och Skoghall.

Med hänvisning till det anförda vill jag till arbetsmarknadsministern ställa följande frågor:

1. Vill arbetsmarknadsministern ge en redogörelse för regeringens syn på den minskning av antalet sysselsättningstillfällen inom massa- och pappersindustrin som förestår i Värmland?

Anmälan av interpellationer

*Anmälan av inter-
pellationer*

2. Vill arbetsmarknadsministern ta några initiativ till ersättningsjobb i stället för dem som av allt att döma kommer att försvinna på de orter vars existens nu är hotad?

1979/80:25 av *Sven Henricsson* (vpk) till kommunikationsministern om den planerade upprustningen av inlandsbanan:

I regeringsförklaringen talas om inlandsbanans upprustning. Detta är bra, eftersom en upprustning av inlandsbanan har positiv betydelse både i dagsläget och för framtiden. Vpk framhöll i sin motion 1978/79:136 följande: "Banans uppgift måste bli offensiv – något av en spjutspets i en aktiv och medveten samhällelig planering som tryggar en positiv ekonomisk, social och kulturell utveckling i hela landsändan."

Begreppet "inlandsbanan" är officiellt sträckorna Gällivare–Östersund och Brunflo–Kristinehamn. På den sistnämnda sträckan förekommer f. n. ingen trafik Mora–Lesjöfors. I den trafikpolitiska debatten har dock ofta tvärbannorna Arvidsjaur–Jörn, Storuman–Hällnäs och Forsmo–Hoting betraktats som ingående i "inlandsbanan", eftersom trafikflöden till och från den egentliga inlandsbanan går på dessa bandelar. En ytterligare komplikation i vad gäller begreppet "inlandsbanans upprustning" sammanhänger med propositionen 1978/79:99 och det beslut om trafikpolitiken som fattades av riksdagen i år. Beslutet innebär att trafiken på vissa delar av inlandsbanan, t. ex. Gällivare–Storuman och Sveg–Mora, starkt ifrågasätts. Vad menar då regeringen med "Inlandsbanan upprustas", som det står i regeringsdeklarationen? Det frågar sig allmänheten och kommunerna utmed inlandsbanan. Kommunerna utmed banan har bildat samarbetskommittén för inlandsbanans bevarande, som består av representanter för av inlandsbanan berörda kommuner i Värmlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Kommittén förutsätter att banan skall betraktas som en enhet i hela sin längd.

Den totala kostnaden för en upprustning av inlandsbanan beräknas av SJ till över en miljard kronor. De anslag som hittills under fyra budgetår fr. o. m. 1976/77 har lämnats för ändamålet uppgår till så små årliga belopp att upprustningen av inlandsbanan i denna takt skulle ta över 100 år, vilket är orimligt.

Med hänvisning till det anförda önskar jag ställa följande frågor till kommunikationsministern:

1. Kan kommunikationsministern precisera vilka banor (bandelar) som avses då regeringen talar om inlandsbanans upprustning? Innefattar upprustningsarbetet även de för t. ex. timmer- och malmtransporter lämpade och använda banorna Arvidsjaur–Jörn, Storuman–Hällnäs och Forsmo–Hoting?

2. Finns något konkret investeringsprogram som tidsmässigt fastställer när arbetet skall vara klart? Om inte, avser kommunikationsministern att ta initiativ till en tidsplanering, som tryggar arbetets genomförande inom rimlig tid?

1979/80:26 av *Kjell-Olof Feldt* (s) till budgetministern om 1979 års taxeringsarbete:

Det nya s. k. RS-systemet har i år legat till grund för taxeringsarbetet med 1978 års deklarationer. I och för sig torde det vara ofrånkomligt att ett komplicerat dataadministrativt system råkar ut för vissa inkörningssvårigheter. Enligt pressuppgifter och uttalanden av personer verksamma inom taxeringsväsendet förefaller dock dessa svårigheter ha blivit långt större än vad de ansvariga myndigheterna hade räknat med.

Det har sålunda uppgivits att taxeringsarbetet i många fall endast blivit en formell granskning och att en egentlig kontroll av de skattskyldigas uppgifter inte medhunnits av taxeringsnämnderna. Farhågor har vidare uttryckts för att debetsedlarna inte hinner sändas ut till de skattskyldiga i normal tid, dvs. mitten av december. Och även om så skulle ske, uppges risk föreligga att utbetalningen av överskjutande skatt blir avsevärt fördröjd. Det har också uttalats att erforderligt statistiskt underlag inte skulle finnas för en tillförlitlig beräkning av statsverkets inkomster, vilket i sin tur kan skapa svårigheter vid utformningen av den ekonomiska politiken.

Förhoppningarna har varit stora att RS-systemet skall kunna bidra till en effektivare och rättvisare beskattning.

Mot denna bakgrund vill jag till budgetministern ställa följande frågor:

1. Vill statsrådet ge riksdagen en redogörelse för läget beträffande 1979 års taxeringsarbete?
2. Vill statsrådet ge besked om huruvida utsändandet av debetsedlar och återbetalning av överskjutande preliminärskatt kan ske i normal tid?
3. Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att eventuella brister i 1979 års taxeringsarbete inte får negativa följder för de skattskyldiga resp. underlaget för den ekonomiska politiken?
4. Vilka åtgärder är regeringen beredd att vidta för att garantera att RS-systemet i framtiden skall fungera på det sätt som åsyftats?

1979/80:27 av *Inga Lantz* (vpk) till socialministern om utbyggnaden av barnomsorgen:

Utbyggnaden av barnomsorgen tillhör dagens centrala socialpolitiska frågor. Den behandlas i regeringsförklaringen på fem och en halv rad på ett sätt som inte besvarar några frågor, inte visar på några lösningar av de problem med utbyggnaden som vi vet finns och inte heller vittnar om någon vilja att presentera några sådana lösningar, vare sig när det gäller takten i utbyggnaden eller kvaliteten.

Planeringsgruppen för barnomsorg redovisar att kommunerna inte kommer att klara en tillfredsställande utbyggnad av barnomsorgen. 1976 års beslut om 100 000 platser i daghem och 50 000 platser i fritidshem kommer inte att fullföljas inom den utlovade tidsramen. I regeringsförklaringen sägs att utbyggnadsprogrammet skall fullföljas, men det framgår inte inom vilken tid det skall ske eller om regeringen är beredd att ställa några ytterligare resurser till kommunernas förfogande för att påskynda utbyggnaden.

Nr 13

Torsdagen den
18 oktober 1979

Anmälan av interpellationer

Med utgångspunkt i föräldrarnas förvärvsarbete eller studier har planeringsgruppen beräknat behovet av daghemsplatser och kommit fram till att detta var 420 000 platser 1978 och kommer att öka till 520 000 platser fram till 1990. I dag finns ca 105 000 platser. För fritidshemmen gäller att det finns 35 000 platser, och det skulle ha behövts 307 000 år 1978. 1990 kommer behovet att vara 330 000 platser.

I regeringsförklaringen sägs att man kommer att ta upp förhandlingar med Kommunförbundet om utbyggnaden efter 1980. Däremot framgår inte på något sätt vilka målsättningar regeringen har för dessa förhandlingar, och det finns inte en antydning om vilka åtaganden man är beredd att göra från statens sida, för att verkligen åstadkomma en snabb och jämn utbyggnadstakt. Mot den bakgrunden framstår det som rena hånet mot alla dem som i dag står utan barnstugeplats när man i regeringsförklaringen säger att "valfrihet mellan olika former av barnomsorg främjas". Den valfriheten kommer inte att existera förrän alla barn kan garanteras en bra barnstugeplats.

Planeringsgruppen har frågat kommunerna om orsakerna till den låga utbyggnadstakten. Hälften av de tillfrågade kommunerna hänvisar till den kommunala ekonomin och de låga statsbidragen. En annan orsak är bristen på mark. Över hälften av kommunerna uppger att de inrättar familjedaghem i stället för att bygga barnstugor. Bristen på pengar gör alltså att kommunerna väljer former för barnomsorgen som inte tillgodoser de krav som måste ställas på utbildad personal, bra och ändamålsenliga lokaler, trygghet för barn och föräldrar och pedagogisk inriktning av verksamheten.

Kvaliteten på daghem och fritidshem har tillåtits att släpa efter. Det är först under senare år som dessa frågor har diskuterats. I samband med 1976 års riksdagsbeslut om barnomsorgen gjorde centern, folkpartiet och vpk en gemensam reservation i socialutskottets betänkande, där man uttryckte uppfattningen att riksdagen borde fastställa för kommunerna bindande normer i väsentliga kvalitetsfrågor. Särskilt underströk man vikten av normer när det gäller gruppstorlek och personaltäthet. I reservationen framhölls att "regeringen bör utarbeta erforderliga författningsbestämmelser för förskolans kvalitetsfrågor".

I regeringsdeklarationen år 1976 utlovade den dåvarande borgerliga regeringen att kvalitetsfrågorna inom barnomsorgen skulle få en framskjuten plats. Bl. a. utlovades normer om gruppstorlek och personaltäthet. Därefter har en departementspromemoria, Vissa kvalitetsfrågor i daghem och fritidshem m. m., utarbetats. De förslag som förs fram där kommer inte att höja kvaliteten i barnomsorgen.

Det heter: "Avsikten är inte att åstadkomma en författningsmässig reglering som skulle kunna innebära stelbenta preciseringar. Detta skulle visserligen kunna ge förutsättningar för en god kvalitet över hela landet, men samtidigt kunna hämma en lokal anpassning av verksamhet." Man skjuter helt enkelt ifrån sig ansvaret för kvaliteten åt kommunerna. Vidare sägs: "Normerna bör istället få formen av principuttalanden --- om en viss rekommenderad minimistandard."

Beträffande barngruppernas storlek sägs att denna har stor betydelse för

hur verksamheten blir. Man refererar bl. a. till en amerikansk undersökning som framhåller att gruppstorleken är den viktigaste organisatoriska kvalitetsfrågan. I socialstyrelsens undersökning fanns det fler än 15 barn i 30 % av barngrupperna. I promemorian "föreslås att barngruppen i princip inte ska överstiga 15 barn. Det är en gruppstorlek som i princip inte ska överskridas."

Beträffande personaldimensioneringen heter det att den varierar i stor utsträckning. Variationen kan för t. ex. 7-12-åringarna uppgå till 5-17 barn på en anställd. Det innebär att en anställd är ensam med barngruppen en stor del av dagen. En minimiform föreslås om 5,5 barn per personal för barn i 0-12 års ålder. Förståndaren skall inräknas i personaltäteten. Denna minimiform är alldeles för låg och kommer inte att höja kvaliteten nämnvärt. Denna låga personaldimensionering kan i stället bli ett alibi för kommunerna att slippa öka personaltäteten.

Det är hög tid att införa behörighetskrav inom barnomsorgen. Men i promemorian föreslås bara på nytt en rekommendation att minst hälften av inrättade tjänster för arbete i barngrupp skall vara förskollärare eller fritidspedagoger för förskole- resp. skolbarn.

En annan kvalitetsfråga är ytstandarden. Enligt socialstyrelsen skall avdelningsytan per plats vara 9-9,5 m². Inte heller i denna fråga vågar eller rättare sagt vill regeringen föreslå en enhetlig norm utan säger: "Man kan förutsätta att kommunerna i dag är tillräckligt medvetna om betydelsen av god utrymmesstandard för att kunna planera och iordningställa förskolornas och fritidshemmens fysiska miljö." Tvärtom föreslås att nuvarande ytnorm slopas och ersätts av rådgivning från socialstyrelsen.

Man kan alltså konstatera att regeringen helt avhänder sig ansvaret för kvalitetsfrågorna inom barnomsorgen och därmed heller inte garanterar någon kvalitetshöjning inom denna verksamhet.

Man kan också konstatera effekterna av det moderata inflytandet i regeringen. Från 1976 års reservation i socialutskottet har centern och folkpartiet backat steg för steg, och moderaterna framstår i dag som segrare inom regeringspartierna i barnomsorgsfrågan. I årets regeringsförklaring nämns inte ett ord om kvalitetsfrågorna inom barnomsorgen.

Mot bakgrund av det anförda vill jag ställa följande frågor till socialministern:

Är socialministern beredd att medverka till en utbyggnad av barnomsorgen som ger alla barn rätt till en barnstugeplats?

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att 1976 års beslut om barnstugeutbyggnaden skall fullföljas inom den beslutade tiden?

Vilken målsättning för utbyggnadstakt har regeringen inför de kommande förhandlingarna med Kommunförbundet?

Är regeringen beredd att låta statskassan ta på sig en större del av kostnaderna för utbyggnaden, för att möjliggöra en hög utbyggnadstakt?

Är socialministern beredd att medverka till att för kommunerna bindande normer utarbetas i enlighet med den reservation nr 13 i socialutskottets betänkande 1975/76:28, som centern, folkpartiet och vpk var överens om?

Torsdagen den
18 oktober 1979

*Anmälan av inter-
pellationer*

Är socialministern beredd att medverka till att behörighetskrav för tjänst inom barnomsorgen utarbetas?

1979/80:28 av Oswald Söderqvist (vpk) till försvarsministern om kärnkraftens betydelse för försvaret:

Beslut som fattas av statsmakten eller andra samhällseliga myndigheter i moderna kapitalistiska samhällen får ofta inte den effekt som var avsedd. Beslutens innehåll förvanskas och verkan av ekonomiska satsningar urholkas, därför att marknadskrafterna driver utvecklingen i en riktning som är direkt motsatt den som är i samhällets intresse.

Detta gäller inte minst inom totalförsvarets område. Beredskapsåtgärder inom både den militära och den civila sektorn minskar i betydelse och mister t. o. m. allt innehåll på grund av den utveckling som det marknadsekonomiska systemet driver fram. Det gäller folkomflyttningarna inom landet som medfört att det inom stora områden, särskilt i Norrland, inte finns tillräckligt underlag för att fylla upp de planerade krigsförbanden. Det gäller försörjningsområdet, både beträffande livsmedel och andra viktiga förnödenheter, där vi blir alltmer beroende av import. Det gäller kanske framför allt det nu högaktuella energiförsörjningsområdet. Alla dessa negativa effekter av samhällsutvecklingen åstadkommer att begreppet "det sårbara samhället" är en realitet, som vi har all anledning att uppmärksamma.

Denna utveckling vill konservativa försvarsvänner med försvarsministern i spetsen försöka motverka genom att höja militäranslagen. Man kan fråga sig vad några tiotal stridsvagnar eller stridsflygplan mer eller mindre har för betydelse i de här sammanhangen. Det militära försvaret kommer ju inte att kunna fungera, om viktiga samhällsfunktioner i övrigt kapsejsar.

Utvecklingen är särskilt alarmerande inom energiförsörjningens område i allmänhet och inom kärnkraftsområdet i synnerhet. Utbyggnaden av kärnkraften på det sätt som har skett och sker i Sverige går stick i stäv mot alla beredskapsmässiga och försvarspolitiska ansträngningar. Det är inte bara det att centraliseringen av en stor del av elproduktionen till ett fåtal mycket stora anläggningar ökar sårbarheten. Med de planer som finns på jättelika högspänningsledning och hetvattentunnlar till storstäder förstärks dessa effekter. Det är också så, att lokaliseringen av kärnkraftverken till kustregionerna, i vissa fall, t. ex. Forsmark, till områden som alltid klassats som militärt viktiga och där miljarder kronor lagts ner på militära installationer, på ett uppseendeväckande sätt bryter mot vår beredskapsplanering.

Jag vill därför fråga försvarsministern:

1. Anser försvarsministern att det är meningsfullt att försöka möta samhällets ökade ekonomiska, strukturella och energiförsörjningsmässiga sårbarhet med en höjning av anslagen till det militära försvaret?

2. Hur bedömer försvarsministern utbyggnaden av kärnkraften från beredskaps- och säkerhetssynpunkt?

3. Tänker försvarsministern ta några initiativ för att motverka här berörda negativa effekter av kärnkraftens utbyggnad?

§ 10 Meddelande om frågor

Nr 13

Torsdagen den
18 oktober 1979

Meddelades att följande frågor framställdes

den 16 oktober

*Meddelande om
frågor*

1979/80:48 av *Bengt Wiklund* (s) till industriministern om tryggad sysselsättning för de anställda vid AB Polarvagnens industrier i Västernorrlands och Västerbottens län:

Stor oro råder i Västernorrlands och Västerbottens inland inför de svårigheter som AB Polarvagnen en tid redovisat. Som vanligt är det de anställda som kommer i kläm. Samhällsorganen måste känna ett stort ansvar för skydd av enskilda människor och deras möjligheter till arbete.

Med anledning härav vill jag till industriministern ställa följande fråga:

Vilka åtgärder avser regeringen att vidta för att bereda sysselsättning för de anställda inom AB Polarvagnens industrier i Västernorrland och Västerbotten?

den 17 oktober

1979/80:49 av *Anita Persson* (s) till arbetsmarknadsministern om sysselsättningsproblemen i Nyköpingsregionen:

I samband med riksdagens beslut 1975 om nedläggning av bl. a. F 11 i Nyköping uttalade sig försvarsutskottet om att det förutsatte att regeringen uppmärksammat följer sysselsättningsutvecklingen i den berörda regionen och "med all kraft tar itu med de problem som uppkommer genom att flottiljerna läggs ner".

Våren 1980 kommer F 11 att vara helt nedlagd. Ännu bara några månader dessförinnan hade Nyköpings kommun, trots riksdagens bestämda uttalande med krav på insatser, inte på något sätt kompenserats för de 550 försvunna arbetstillfällena. Till detta kommer att Nyköpings kommun drabbats av ytterligare sysselsättningsminskning genom andra nedläggningar inom regionen.

Mot bakgrund av dessa förhållanden vill jag fråga arbetsmarknadsministern:

På vilket sätt avser statsrådet följa riksdagens rekommendation att regeringen med all kraft skall ta itu med uppkommande sysselsättningsproblem i Nyköpingsregionen?

1979/80:50 av *Gunnar Olsson* (s) till jordbruksministern om det statliga stödet till skogsgallring:

Folkpartiregeringen presenterade under våren ett stimulanspaket för skogsbruket, som riksdagen med vissa justeringar godkände. Paketet innehöll bl. a. ett bidrag till gallring inom privatskogsbruket. Syftet med bidraget,

*Meddelande om
frågor*

som gäller t. o. m. årets slut, var att söka stimulera avverkningar i gallringsbestånd för att bidra till råvaruförsörjningen, framför allt till pappers- och massaindustrin.

När tre månader av "stöddåret" återstår visar det sig att det statliga gallringsstödet inte utnyttjas i någon större utsträckning. Skogsstyrelsen har därför slagit larm och uppmanat skogsvårdsstyrelserna att ta reda på hur många, eller rättare sagt hur få, som gallrat sin skog med hjälp av bidraget. I bl. a. Värmland, som beviljades totalt 8,2 milj. kr., har intresset för den statliga "gallringsmoroten" varit mycket litet.

Jag vill därför fråga jordbruksministern:

Har jordbruksministern observerat att det statliga gallringsstödet inte har blivit den stimulans som var avsedd med stödet, och, i så fall, vilka ytterligare åtgärder avser statsrådet att vidta?

1979/80:51 av *Carl-Henrik Hermansson* (vpk) till statsministern om en allsidig belysning av de frågor som behandlas i reaktorsäkerhetsutredningen och konsekvensutredningen:

Vilka initiativ avser regeringen att ta för att de frågor som behandlas i de s. k. reaktorsäkerhets- och konsekvensutredningarna skall få en allsidig belysning?

1979/80:52 av *Sven Henricsson* (vpk) till industriministern om åtgärder för att förhindra vissa industrinedläggningar i Västernorrlands län:

Enligt pressuppgifter har det numera statligt ägda NCB en preliminär strukturplan klar, vilken inom kort kommer att framläggas för industriministern.

Planen innebär att boardfabriken i Johannedal i Sundsvall läggs ner och att massafabriken i Köpmanholmen i Örnsköldsvik (Forss fabriker) med stor sannolikhet läggs ner. Sammanlagt berörs ca 900 anställda.

Om dessa planer fullföljs innebär detta ett nytt dråpslag mot industrisystemställningen i Västernorrland – trots en eventuell utbyggnad av Väjäfabriken.

Vilka åtgärder kommer industriministern att vidta för att hindra den planerade nedläggningen och dess skadliga verkningar?

1979/80:53 av *Magnus Persson* (s) till försvarsministern om lokaliseringen av statlig verksamhet till Karlstad:

Riksdagens beslut att omlokalisera delar av den centrala statsförvaltningen innebar för Karlstad att ca 1 100 arbetstillfällen skulle tillföras kommunen. Genomförda flyttningar har inneburit omkring 900 nya tjänster, vilket är en väsentlig reduktion jämfört med planen för omlokalisering till Karlstad.

F. n. pågår en översyn av försvarets sjukvårdsstyrelses organisation. Skulle det förslag realiseras som nu föreligger kommer personalen att reduceras väsentligt. Vidare har ÖB ålagts att i betydande utsträckning

minska personalen vid de centrala förvaltningarna inom försvaret. Det finns mot den bakgrunden stora farhågor för en allmän inskränkning av antalet tjänster vid de verk som lokaliserats till Karlstad.

Förvaltningsbyggnaden Karolinen i Karlstad är dimensionerad för ett betydligt större antal tjänstemän än som nu arbetar där. Både statsfinansiellt och samhällsekonomiskt är det mycket otillfredsställande att de moderna och rationella lokaler som byggts blir dåligt utnyttjade. En ytterligare minskning av personalstyrkan vid omlokaliserade myndigheter skulle förvärra situationen. Även med tanke på den svåra sysselsättningssituationen i Värmlands län är detta en oacceptabel utveckling.

Med anledning av vad som anförts ber jag att till försvarsministern få ställa följande fråga:

Vilka konkreta åtgärder avser försvarsministern att vidta, dels för att fullfölja riksdagens beslut om lokalisering av 1 100 tjänster till Karlstad, dels för att kompensera de personalinskränkningar som kan bli aktuella under de närmaste åren?

den 18 oktober

1979/80:54 av *Sten-Ove Sundström* (s) till industriministern om marknadsundersökningen för ett nytt mediumvalsverk i Luleå:

I strukturplanen för Svenskt Stål AB ingår byggnation av ett mediumvalsverk under första delen av 1980-talet. De befintliga verken inom SSAB är byggda under första delen av 1950-talet och börjar nu få allt svårare att konkurrera med de moderna mediumvalsverken vad gäller produkternas måttaktighet och ytor. Det är naturligt att SSAB som den störste tillverkaren på området, med sin råstålskapacitet och utrustning för stränggjutning, blir det företag som bygger det nya mediumvalsverket. Enligt företagets planer byggs det nya verket i Luleå. Riksdagen beslutade våren 1979 om marknadsundersökning för produkterna till det planerade verket. Därefter har olika marknadsbedömningar kommit till uttryck i massmedia. Därför är det angeläget med ett klagörande inför riksdagen.

Jag vill ställa följande fråga till industriministern:

När beräknas den av riksdagen beslutade marknadsundersökningen vara slutförd, och avser statsrådet vidta åtgärder för att påskynda nämnda marknadsundersökning?

1979/80:55 av *Kurt Hugosson* (s) till kommunikationsministern om stödåtgärder för sjöfartsnäringen:

Under de senaste åren har svensk sjöfartsnäring brottats med stora problem, vilket lett till en kraftig reduktion av den svenska handelsflottan. Flera rederiföretag har tvingats avveckla, och sysselsättningen för sjöfolket har reducerats. Det s. k. sjöfartsnettot har minskat och kommer i framtiden att ytterligare kraftigt minska.

Denna kris för sjöfarten är ingalunda övervunnen och flera företag inom

Nr 13

Torsdagen den
18 oktober 1979

*Meddelande om
frågor*

branschen brottas i dag med stora problem. Fartygsförsäljning och utflaggning hotar under den närmaste tiden.

Mot denna bakgrund och med anledning av att sjöfartspolitiska utredningen presenterat förslag till åtgärder vill jag till kommunikationsministern ställa följande frågor:

1. Kommer regeringen att förelägga riksdagen förslag till stödåtgärder för den svenska sjöfartsnäringen under hösten?

2. Om svaret är ja på fråga 1: Kommer detta förslag att presenteras i så god tid att riksdagen kan behandla det under hösten och därmed möjliggöra att stödet så snabbt som möjligt kommer näringen till del?

§ 11 Kammaran åtskildes kl. 12.05.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert